

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز تخصصی آموزشهای تخصصی آزاد و نیمه حضوری

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته مشاوره

عنوان:

بررسی رابطه خودتنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

استاد راهنما:

دکتر کیومرث فرحبخش

استاد مشاور:

دکتر حسین سلیمی

استاد داور:

دکتر ابوالفضل کرمی

نگارش:

مهین کریمی

بهار ۱۳۹۰

(دفاعیه پایان نامه)

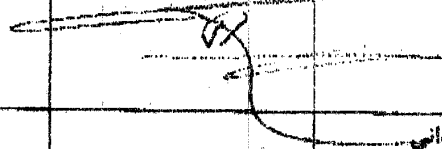
با تأییدات خداوند متعال پایان نامه تحصیلی مهین کریمی دانشجوی رشته مشاوره دوره نیمه حضوری کارشناسی ارشد تحت عنوان :

بررسی رابطه خود تنظیمی عاطفی و مهارت های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

که به راهنمایی دکتر فرحبخش تنظیم گردیده است . در جلسه مورخ ۹۰/۳/۲۲ با حضور اعضای هیأت داوران مطرح

و با نمره (به عدد ۱۵۰۰ به حروف) (وزن عدد) و درجه () به تصویب رسید .

اعضاء هیأت داوران :

ملاحظات	محل امضاء	نام و نام خانوادگی	سمت
		جناب آقای دکتر فرحبخش	استاد راهنما
		جناب آقای دکتر سلیمی بجستانی	استاد مشاور
		جناب آقای دکتر کریمی	استاد داور
		خانم یزدانی	نماینده تحصیلات تکمیلی

تقدیم به :

همسر عزیزم که همواره مشوق و تکیه گاهم در سختی های دوران
تحصیل بودند و گلهای زندگییم ملینا و علی .

تقدیر و تشکر:

حمد و سپاس بیکران به درگاه حق، او که قطره ای از اقیانوس بیکران علم خویش را به این بنده ناچیز عنایت فرمود.

تشکر از استاد ارجمند **جناب آقای دکتر فرح بخش** که با همفکری و راهنمایی خویش راه را بر من هموار ساختند.

و تقدیر و تشکر از همسر عزیزم که دوست و یاور من تا انتهای کارم بودند.

و تقدیر و تشکر از پدر و مادر عزیزم و مادر همسر گرامیم که با صبر و دلسوزی رنج فراوانی برای به ثمر رساندن من در زندگی و دوران تحصیل متحمل شدند.

و از کلیه عزیزانی که در برداشتن این گام مرا یاری کردند سپاسگزار می نمایم.

چکیده :

تدوین الگویی کارآمد برای ارتقاء و بهبود وضعیت تحصیلی و روانی دانشجویان مسئله اساسی این پژوهش می‌باشد. تدوین چنین الگویی باید بوسیله تئوری و تحقیق درباره مشکلات رایجی که برای دانشجویان وجود دارد هدایت شود. لذا این پژوهش به بررسی رابطه خودتنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی استان اصفهان می‌پردازد تا رابطه آنها را کشف نموده و در پژوهش‌های آتی استفاده موثری از این رابطه بعمل آید. نمونه مورد پژوهش ۳۱۳ نفر از دانشجویان را شامل می‌شده که بطور تصادفی از بین آمار دانشجویان در دسترس دختر و پسر ترم‌های ۸ تا ۲ هفت دانشکده انتخاب شدند و به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. ابزار مورد استفاده در این مطالعه شامل سه پرسشنامه از جمله پرسشنامه خودتنظیمی عاطفی جهت خودتنظیمی عاطفی و پرسشنامه راهبردهای مطالعه و یادگیری وین اشتاین جهت مهارت‌های مطالعه و از پرسشنامه عملکرد تحصیلی و معدل برای عملکرد تحصیلی استفاده شد. نتایج رگرسیون و تحلیل مسیر بدست آمده نشانگر رابطه خودتنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان بود است. ($P < 0/05$).

کلیدواژه‌ها: خودتنظیمی عاطفی، مهارت‌های مطالعه، عملکرد تحصیلی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۲	مقدمه
۴	بیان مسئله
۶	ضرورت مسئله
۸	اهداف پژوهش
۸	فرضیه‌های پژوهش
۹	تعاریف نظری و عملیاتی
۹	تعریف نظری
۹	خودتنظیمی عاطفی
۹	تعریف عملیاتی
۱۰	مهارت‌های مطالعه
۱۰	تعریف نظری
۱۰	تعریف عملیاتی
۱۰	عملکرد تحصیلی
۱۰	تعریف نظری
۱۰	تعریف عملیاتی

فصل دوم: مبانی نظری پژوهش و مروری بر تحقیقات پیشین

۱۲	مقدمه
۱۳	خودتنظیمی عاطفی
۱۶	خود کارآمدی و انتخاب هدف
۱۷	تنظیم عاطفه
۱۷	چرا عاطفه را تنظیم می‌کنیم؟
۱۸	تنظیم عاطفه برای احساس خوب بودن
۱۸	عوامل مؤثر در شکل‌گیری راهبردهای خودتنظیمی عاطفی

- ۲۰..... راهبردها و رفتارهایی برای تنظیم عاطفه
- ۲۲..... حواس پرتی، دور ساختن ذهن از وقایع یا هیجانات منفی
- ۲۳..... تخلیه هیجانی بیان کردن عواطف منفی
- ۲۴..... ارزیابی شناختی مجدد(قاب‌گیری)، یافتن معنی در وقایع منفی
- ۲۵..... کنترل شخصی در زندگی روزمره
- ۲۶..... تعریف کنترل شخصی
- ۲۷..... تکنیکهای کنترل شخصی
- ۲۸..... مکانیسم‌های خودتنظیمی عاطفی:
- ۲۸..... پایه‌های هیجان
- ۳۰..... راهبردهای خودتنظیمی عاطفی
- ۳۱..... مفاهیم دیگر در بحث خودتنظیمی
- ۳۱..... مفهوم خود
- ۳۱..... پیچیدگی خود
- ۳۲..... خود کارآمدی و کنترل شخصی
- ۳۲..... خودآگاهی
- ۳۳..... منظور از عوامل در خودتنظیمی
- ۳۳..... خودتنظیمی مهمترین کارکرد خود
- ۳۶..... عوامل درونی در خودتنظیمی عاطفی
- ۳۶..... عوامل بیرونی در خودتنظیمی عاطفی
- ۳۷..... مشاهده خود
- ۳۷..... فرآیندهای قضاوتی
- ۳۷..... واکنش به خود
- ۳۸..... خودتنظیمی عاطفی در یادگیری
- ۳۸..... نظریه‌های مربوط به خودتنظیمی یادگیری
- ۴۰..... نظریه خودتنظیمی بندورا
- ۴۱..... مدل یادگیری خودتنظیمی باتلر و واین

۴۳	خصوصیت افراد خودتنظیم‌گر:
۴۴	مهارت مطالعه
۴۸	عوامل مؤثر در افزایش مهارت مطالعه
۴۹	مهارت خواندن
۴۹	مهارت تمرکز حواس
۵۰	تمرکز حواس
۵۰	منشاء حواس پراکندگی
۵۰	حواس‌پرتی درونی و ذهنی
۵۱	حواس‌پرتی بیرونی و محیطی
۵۲	مهارت یادداشت‌برداری
۵۲	دلایل اهمیت یادداشت‌برداری
۵۲	آماده‌سازی
۵۲	مهارت گوش دادن
۵۳	مطالعه چیست؟ مطالعه‌ی ثمربخش چگونه است؟
۵۴	راهبردهای مطالعه و یادگیری
۵۵	روش‌های یادگیری مؤثر
۵۶	آسیب‌شناسی مطالعه
۵۸	عملکرد تحصیلی
۵۸	عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی
۶۲	عامل عاطفی و موفقیت تحصیلی
۶۳	عامل مهارت‌های مطالعه‌ای و موفقیت تحصیلی
۶۴	نقش خودتنظیمی عاطفی، مهارت‌های مطالعه در عملکرد تحصیلی
۶۵	پژوهش‌های انجام شده در زمینه خودتنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی
۷۵	یادگیری خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی
۷۶	مطالعات انجام شده در زمینه متغیرهای همبسته با عملکرد تحصیلی:

فصل سوم: روش اجرای تحقیق

مقدمه	۸۸
نمونه آماری	۸۸
روش نمونه‌گیری	۸۸
ابزار گردآوری اطلاعات:	۸۹
آزمون راهبردهای خودتنظیمی عاطفی مارس	۸۹
آزمون مهارت‌های مطالعه و یادگیری	۹۱
آزمون عملکرد تحصیلی	۹۲
روش اجرای پژوهش	۹۳
روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	۹۳

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل آماری یافته‌های تحقیق

مقدمه	۹۵
یافته‌های توصیفی	۹۶
یافته‌های استنباطی	۱۰۶
تحلیل مسیر	۱۱۴

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

مقدمه	۱۱۵
خلاصه	۱۱۷
محدودیت‌ها	۱۲۲
پیشنهادها	۱۲۳
پیشنهاد کاربردی	۱۲۳
پیوست ۱	۱۳۴
پیوست ۲	۱۳۷
پیوست ۳	۱۴۳

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل (۲-۱): تئوری کنترل خودتنظیمی شیر و کارور	۳۴
شکل (۲-۲): مدل کارور و شیر	۴۰
شکل (۲-۳): مسیر بازخورد درونی علائم شناختی مدل یادگیری خودتنظیمی باتلر و واین	۴۱
شکل (۴-۱): نمودار تحلیل مسیر	۱۱۴

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول (۴-۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن	۹۶
جدول (۴-۲): توزیع میانگین و انحراف معیار پاسخگویان بر حسب سن	۹۶
جدول (۴-۳): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس	۹۷
جدول (۴-۴): توزیع میانگین و انحراف معیار پاسخگویان بر حسب جنس	۹۸
جدول (۴-۵): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب رشته تحصیلی	۹۸
جدول (۴-۶): توزیع میانگین و انحراف معیار پاسخگویان بر حسب رشته تحصیلی	۹۹
جدول (۴-۷): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان مطالعه	۹۹
جدول (۴-۸): توزیع میانگین و انحراف معیار پاسخگویان بر حسب میزان مطالعه	۱۰۰
جدول (۴-۹): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب معدل کل	۱۰۱
جدول (۴-۱۰): توزیع میانگین و انحراف معیار پاسخگویان بر حسب معدل کل	۱۰۲
جدول (۴-۱۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان خود تنظیمی عاطفی	۱۰۳
جدول (۴-۱۲): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان مهارت‌های مطالعه	۱۰۴
جدول (۴-۱۳): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان عملکرد تحصیلی	۱۰۵
جدول (۴-۱۴): میانگین و انحراف معیار نمرات خرده مقیاس‌های خودتنظیمی عاطفی	۱۰۶
جدول (۴-۱۵): میانگین و انحراف معیار نمرات خرده مقیاس‌های مهارت‌های مطالعه	۱۰۷
جدول (۴-۱۶): میانگین و انحراف معیار نمرات خرده مقیاس‌های عملکرد تحصیلی	۱۰۸
جدول (۴-۱۷): رگرسیون چندگانه برای سنجش اثر خود تنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه بر عملکرد تحصیلی	۱۰۹
جدول (۴-۱۸): Anova برای سنجش خود تنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه بر عملکرد تحصیلی	۱۱۰
جدول (۴-۱۹): رگرسیون چندگانه برای سنجش اثر متغیرهای خرده مقیاس‌های خود تنظیمی عاطفی و مهارت مطالعه بر عملکرد تحصیلی	۱۱۱
جدول (۴-۲۰): Anova برای متغیرهای خرده مقیاس‌های مستقل بر عملکرد تحصیلی	۱۱۲
جدول (۴-۲۱): رگرسیون چندگانه برای سنجش اثر متغیرهای خرده مقیاس‌های مستقل بر معدل کل	۱۱۲
جدول (۴-۲۲): Anova برای متغیرهای خرده مقیاس‌های مستقل بر معدل کل	۱۱۳

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۹۶.....	نمودار (۱-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن.....
۹۷.....	نمودار (۲-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنس.....
۹۸.....	نمودار (۳-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب رشته تحصیلی.....
۹۹.....	نمودار (۴-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان مطالعه.....
۱۰۰.....	نمودار (۵-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب معدل کل.....
۱۰۰.....	نمودار (۶-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب خود تنظیمی عاطفی.....
۱۰۱.....	نمودار (۷-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان مهارتهای مطالعه.....
۱۰۲.....	نمودار (۸-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان عملکرد تحصیلی.....
۱۰۳.....	نمودار (۹-۴): میانگین و انحراف معیار نمرات خرده مقیاس های خودتنظیمی عاطفی.....
۱۰۴.....	نمودار (۱۰-۴): میانگین و انحراف معیار نمرات خرده مقیاس های مهارتهای مطالعه.....
۱۰۵.....	نمودار (۱۱-۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان عملکرد تحصیلی.....

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه:

آدمی در طول زمان برای نظم بخشیدن به حالات روانی و رفتاری خود راهبردهای زیادی را مورد استفاده قرار داده‌اند. بعد جسمانی انسان مجهز به تعادل حیاتی است و می‌تواند به خودی خود وضعیت متعادل جسم را از نظر مقدار مایعات، مواد مورد نیاز و درجه حرارت بدن تنظیم کند اما گاهی عملکرد این سیستم بنا به دلایل مختلف به هم خورده و نیازمند مداخله بیرونی در قالب درمانهای پزشکی می‌شود. مثلاً برای تنظیم قند خون نیاز به تزریق انسولین پیدا می‌کند. سیستم روانی انسان نیز مشابه همین وضعیت را داراست. همچنانکه سالها پیش فروید مکانیسمهای دفاعی را برای حفظ تعادل روانی معرفی کرد، ولی در کنار آن انسا نها به شکل آگاهانه روشهایی را به منظور تنظیم وضعیت عاطفی و رفتاری خود بکار می‌گیرند. مثلاً از آنجا که انسا نها بسیار مایلند تا عواطف مثبت، خوشی و لذت را بیشتر از عواطف منفی داشته باشند اقداماتی را جهت رسیدن به این منظور انجام می‌دهند. این اقدامات گاهی جنبه شناختی غالب داشته و گاهی جنبه رفتاری آن غلبه می‌یابد و زمانی نیز تغییر وضعیت ویژگی بارز آن می‌شود (بامیستروآلکوئست، ۲۰۰۹). بعضی از این روشها را از طریق تجربه‌ی شخصی و به صورت آزمایش و خطا و بعضی دیگر را از طریق آموزش والدین، دیگران، کتابها و نوشته‌ها فرامی‌گیرد. هر چند که تحقیقات نشان می‌دهد خلق و خوی آدمی نیز در انتخاب نوع راهبردها می‌تواند تا حدودی مؤثر باشند. اما نگاهی گذرا به بسیاری از رفتارهای افراد نشان می‌دهد که عامل مهم در تعیین رفتارهای سلامت‌زا و رفتارهای پرخطر همانا راهبردهای مورد استفاده آنهاست (بیدل و تورنر، ۲۰۰۵).

تحقیقات زیادی نشان داده‌اند که موفقیت افراد در زندگی تا اندازه زیادی به نوع راهبردهای اکتسابی مورد استفاده آنان مربوط می‌شود. (بامیستر^۱، ۲۰۰۵).

در دهه‌های اخیر یادگیری خودتنظیمی به عنوان یک عامل مؤثر در موفقیت و پیشرفت تحصیلی مورد توجه قرار گرفته و پژوهش‌های زیادی را به سوی خود جلب کرده است. افزایش حجم تحقیقات بر این نظر تأکید می‌کند که خودتنظیمی مؤثر وابسته به شکل‌گیری ویژگی‌هایی می‌باشد که این مسئله خود باعث افزایش احساس قابلیت‌ها و هدایت انگیزه به سوی یادگیری است. و در طی دو دهه اخیر کارشناسان تعلیم و تربیت به مقوله‌های شناخت و یادگیری توجه بیشتری کرده‌اند. یکی از نظریه‌هایی که این پژوهشگران در قالب آن، به مطالعه می‌پردازند، نظریه یادگیری خودتنظیمی است، چارچوب اصلی این نظریه بر این اساس استوار است که دانش‌آموزان چگونه از نظر روانشناختی، انگیزشی و رفتاری، یادگیری خود را سامان می‌بخشند (ایمزوآرچر^۲، ۱۹۸۸).

یادگیرندگان در هنگام روبرو شدن با انواع تکالیف یادگیری از راهبردهای مشخصی برای یادگیری استفاده می‌کنند. راهبردهای مطالعه شامل افکار و رفتارهای نهان و آشکاری است که با موفقیت در یادگیری مرتبط هستند (هان، ۱۹۹۵). فراگیران هر کشوری از سرمایه‌های فکری و معنوی آن کشور به شمار می‌روند. بررسی مسائل اصلی دانشجویان، تحصیل موفق و تأمین سلامت جسمی و روانی آنها از مهمترین اهداف برنامه‌ریزان آموزشی و دولتها می‌باشد. بررسی موفقیت و عملکرد تحصیلی دانشجویان یکی از جنبه‌های مورد مطالعه برای بررسی کیفیت و ارزیابی در آموزش عالی است.

ارزیابی راهبردهای خودتنظیمی عاطفی و مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان از گام‌های مهم برنامه‌ریزی صحیح و از مهمترین راه‌های رسیدن به توسعه دانشگاهی و رفع نواقص، تنگناها و نارسایی‌ها می‌باشد. (صالحی^۳، ۱۳۸۵).

1. Baumeister, F.
2. Ames & Archer, J

بیان مسئله:

شناخت و عاطفه به عنوان دو مولفه اساسی یادگیری همواره از طرف روانشناسان تربیتی و مریبان مورد تأکید قرار گرفته است. شناخت دربرگیرنده پاره‌ای از توانایی‌ها و اعمال ذهنی از قبیل دانش، درک کردن، تشخیص دادن، تفکر، قضاوت و استدلال می‌باشد. عاطفه بیشتر با مسائلی از قبیل انگیزش، هیجان، نگرش، ارزش‌گذاری و نظایر این‌ها در ارتباط می‌باشد. نظریه یادگیری خودتنظیمی توسط پینتریچ و دی‌گروت (۱۹۹۰) مطرح گردید.

مبنای نظریه یادگیری خودتنظیمی براساس نظریه سه وجهی بندورا، بر شناخت اجتماع استوار است. بندورا معتقد است فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان توسط سه عامل فرایندهای شخصی، محیط و رفتارهای آنها تعیین می‌شوند. (بندورا، ۱۹۸۶). خودتنظیمی شناختی و رفتاری یک جنبه مهم از یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموز در محیط کلاس است. تعاریف مختلفی در مورد یادگیری خود نظم‌یافته وجود دارد. اما سه مولفه برای عملکرد کلاسی مهم به نظر می‌رسد، اول این که یادگیری خود نظم‌یافته، راهبردهای فراشناختی را دربر می‌گیرد که دانش‌آموزان برای طراحی، بازبینی و اصلاح شناخت خود به کار می‌برند. اداره تکالیف تحصیلی توسط دانشجویان و کنترل تلاش‌هایشان در زمینه این تکلیف مولفه مهم دیگری در این زمینه است. مثلاً دانشجویان توانمندی که در یک تکلیف مشکل ثابت‌قدم هستند و عوامل حواس‌پرت‌کننده‌ای مثل سروصدای همکلاسی‌ها را نادیده می‌گیرند، درگیری شناختی خود را در تکالیف حفظ می‌کنند. از این رو قادر به عملکرد بهتر در آن تکلیف هستند. موفقیت در دانشگاه ممکن است به استفاده از راهبردهای مناسب بستگی داشته باشد.

دانشجویان پرتوان ممکن است راهبردهای مؤثری را که با کارهای تحصیلی‌شان تناسب دارد نشانند و از لحاظ درسی دچار شکست شوند، یا امکان دارد به این علت دچار شکست شوند که به راهبردهای نامناسب و ناکافی تکیه می‌کنند و یا در استفاده از راهبردها ناتوانند. از طرف دیگر دانشجویان کم‌توان ممکن است از لحاظ درسی موفق باشند، زیرا یادگرفته‌اند از راهبردهای شناختی استفاده کنند و با ترکیب آنها نقایص یادگیری خود را به حداقل برسانند. (پینتریچ و دی‌گروت، ۱۹۹۰) به اعتقاد بسیاری از محققان نظیر شانک^۱ (۱۹۹۵)، زیمرمن (۱۹۹۵) و بوکارتز^۲ (۱۹۷۹) مطالعه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، مستلزم در نظر گرفته درهم تنیده راهبردهای مطالعه و یادگیری است. مطالعات انجام شده در زمینه ارتباط راهبردهای یادگیری خودتنظیمی با عملکرد تحصیلی (پنتریچ و دی‌گروت، ۱۹۹۰) حاکی از

1.Schunk

2.Bockaerts ,M.

آن است که استفاده از راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، سهم قابل ملاحظه‌ای در عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. یکی از مشکلات هر نظام آموزشی، مسئله عدم پیشرفت تحصیلی است. مطالعات انجام شده در جهان ارتباط مثبتی را بین موفقیت تحصیلی و برخی از راهبردهای مطالعه مورد استفاده دانشجویان نشان داده‌اند بررسی این راهبردها، موفقیت دانشجویان را از طریق تعیین نقاط قوت و ضعف مطالعه و تأمین مداخلات مناسب ارتقا می‌بخشد (گراهام و سوزان، ۱۹۹۵) فراگیر، انسانی با ویژگی‌های منحصر به فرد است که معلم بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های جسمی، عاطفی، ذهنی و اجتماعی وی قادر نخواهد بود که در امر یادگیری او مداخله نماید. انسان موجودی است با ابعاد زیستی، روانی، اجتماعی و اخلاقی که در بعد روانی او عواطف جایگاه بسزایی دارند و عواطف افراد گاهی دچار اختلال می‌شوند که در روان‌شناسی با عنوان اختلالات خلقی شناخته می‌شوند. انس آنها همیشه عواطف مثبت را بر عواطف منفی ترجیح می‌دهند و در طول زندگی خود همواره تلاش می‌کنند که احساسات مثبت را ایجاد کنند یا میزان این احساسات را افزایش و یا تداوم بخشند. همچنین برای کاهش عواطف منفی نیز می‌کوشند. در روانشناسی به مجموعه تلاشهایی که توسط فرد برای تنظیم حالات عاطفی یعنی افزایش عواطف مثبت^۱ (PA) و کاهش عواطف منفی^۲ (NA) صورت می‌گیرد، اصطلاحاً خودتنظیمی عاطفی^۳ می‌گویند (بامیسترواوهس، ۲۰۰۴). هر چند عوامل زیستی، اجتماعی و اخلاقی در پیدایش این دسته عواطف مؤثرند، اما راهبردهایی که افراد برای افزایش و تداوم شادی و کاهش ناراحتی خود به کار می‌گیرند از اهمیت بالایی برخوردارند. از فاکتورهایی که بر عملکرد تحصیلی افراد مؤثر است مهارت‌های مطالعه‌ای و عامل عاطفی آنها است تا آنجا که تحقیقات نشان داده است که دانشجویانی که اضطراب بالایی داشته و از خود انتظارات پایین داشتند در مقایسه با دانشجویانی که میزان اضطراب در آنها کمتر بود و انتظارات بالاتری از خود داشتند، عملکرد تحصیلی بهتری داشتند (درتاج، ۱۳۸۳). پژوهشگر معتقد است که تنظیم عاطفه و داشتن مهارت‌های مطالعه مؤثر می‌تواند بطور مستقیم یا غیرمستقیم در بهبود عملکرد تحصیلی تأثیر گذار باشد. به همین دلیل پژوهشگر بر آن است تا رابطه آنها را کشف نموده، تا بتوان از نتایج آن جهت پژوهش‌های درمانی آتی استفاده مؤثری بعمل آید. لذا این پژوهش بر آن است که به بررسی رابطه خودتنظیمی عاطفی و راهبردهای مطالعه با عملکرد تحصیلی دانشجویان بپردازد.

1. positive Affect

2. negative Affect

3. Affective self Regulation

ضرورت مسئله:

شکست تحصیلی یکی از عواملی است که موجب کاهش کارآیی نظام‌های آموزشی از جمله در دانشگاه‌ها و موسسات آموزشی عالی شده و شامل تکرار دورها واحدها یا ترک زودرس محل تحصیل می‌باشد. مطالعات نشان می‌دهد که عوامل زیادی می‌تواند در شکست تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد براساس آمارهای منتشر شده از سوی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، شاخص افت تحصیلی در سال ۱۳۸۶ (۲۳٪) و در سال ۱۳۷۴ (۲۸٪) بوده است (نوشادی ۱۳۷۸).

و این میزان یعنی حدود $\frac{1}{3}$ دانشجویان دانشگاه‌ها در معرض افت تحصیلی بررسی این که چه عوامل سبب می‌شود که حدود ۳۰٪ دانشجویان سیر طبیعی رشد علمی‌شان را طی نکنند ضروری می‌نماید نتایج پژوهش‌های جامعه‌شناسی از پدیده‌ی شکست تحصیل به عنوان یک مشکل اجتماعی نام برده و به دنبال راه حل جمعی برای آن می‌باشند در این رابطه شانک گفته است هنگامی که یادگیرنده شکست می‌خورد نه تنها خود او بلکه، معلم، والدین، نهاد آموزشی و بالاخره اجتماع نیز شکست می‌خورند (به نقل از طالب پور، ۱۳۸۰).

مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که شکست تحصیلی مساله‌ای پیچیده و معلول ترکیبی از عوامل مختلف می‌باشد و به طور کلی عوامل مداخله‌کننده‌ی افت تحصیلی را می‌توان در دو دسته عوامل درونی و بیرونی مورد بررسی قرار داد و با توجه به این که خودتنظیمی هسته اصلی عملکرد فرد بر بعد آموزشی و کنترل بر فرآیندها و سیستم‌های یادگیری است. بنابراین ضرورت دارد که به منظور ارتقاء همه جانبه دانشجویان آموزش‌هایی برای یاددهی راهبردهای خودتنظیمی صورت داد. همچنین بخش اعظمی از جمعیت کشور را جوانان و دانشجویان تشکیل می‌دهند و آنها نیز به اقتضای سنشان شدیداً هیجان طلب (بخصوص هیجان مثبت) هستند و همچنین تحمل چندانی برای تجربه هیجانات منفی ندارند. لذا استفاده از راهبردهای بی‌اثر و مخرب بسیار آسیب‌زا خواهد بود و از این طریق هزینه سنگینی در ابعاد مختلف بر کشور تحمیل خواهد نمود چنانچه فقدان تحقیقات کافی در این زمینه به عوامل فوق افزوده شود آنگاه ضرورت انجام پژوهش‌هایی از این نوع بسیار واضح و روشن خواهد شد (صالحی، ۱۳۸۵).

لذا با توجه به اهمیت و ضرورت راهبردهای خودتنظیمی و مهارت‌های مطالعه و پیشرفت تحصیلی این پژوهش بدون توجه به موضوع و اهداف مورد نظر در نوع خود تحقیق کمی در آن انجام گرفته است و به سه دلیل حایز اهمیت است؛ اول: نتایج پژوهش حاضر روابط بین فرایندهای عاطفی و مهارت‌های مطالعه و عملکرد تحصیلی را آشکار می‌سازد این که دانشجویان بدانند چه متغیرهایی بیشترین ارتباط را با عملکرد تحصیلی دارند و اینکه کدامیک از فرایندهای شناختی در امر یادگیری بیشترین تأثیر و دخالت را دارد ممکن است به آنها در استفاده بهتر از زمان تحصیل کمک کند تا به سطح علمی خود بیفزایند و با موفقیت ارزشیابی‌های پایان ترم خود را بگذرانند دوم: نتایج این تحقیق می‌تواند مورد استفاده مشاورین بالاصح مشاوران مدارس، معلمان، روانشناسان و متخصصین تعلیم و تربیت و مشاورین دانشگاهها قرار گیرد نهایتاً اینکه می‌توان با افزایش تنظیم عواطف و افزایش مهارت‌های مطالعه از افت تحصیلی دانشجویان پیشگیری بعمل آورد.